

Доц. др Милорад Ђоковић
Универзитет Сингидунум
Факултет здравствених, правних
и пословних студија, Ваљево
exitla@yahoo.com

821.163.41.09-32 Кочић П.
https://doi.org/10.18485/ai_kocic.2017.ch13

АКТУЕЛНОСТ СИМБОЛИКЕ СЛОБОДЕ И ОТПОРА У ЛИКУ ДАВИДА ШТРПЦА

Аутор врши реконструкцију и актуелизацију симболичке слободе и отпора у лику Давида Штрпца, главне личности *Јазавца њред судом*, невеликог дела Петра Кочића, које изнова привлачи пажњу критике и књижевних истраживача. Давид Штрбац није био обичан шерет, Дон Кихот и комедијаш, већ је у књижевном и филозофском смислу речи синтеза народне мудрости, отпора и слободе српског народа који се вековима бори да очува свој национални идентитет. Кроз лик српског сељака, Петар Кочић није само наратор и пропагатор социјалног и политичког бунта, већ је много више мудрац који се бори за правду и слободу, самосвесни трагач за истином и правом на побуну у складу са Хабермасовом тезом о грађанској непослушности.

Правећи поређење са различитим облицима протеста у савременом свету, у раду се модерним методолошким приступом врши актуелизација права на побуну појединца у контексту глобализације и Новог светског поретка, где су поново угрожени слобода, демократија и право на национални опстанак.

Кључне речи: Петар Кочић, Давид Штрбац, српски идентитет, грађанска непослушност, отпор, глобализација, Нови светски поредак.

Увод

Када се поводом столећа од смрти Петра Кочића (1877–1916) покуша критички оценити књижевно дело српског писца и патриоте, оно што у први мах привлачи пажњу јесте снага његовог духа, кратак животни век, трагика бурног живота, али и питање како усмерити нову светлост на његово стваралаштво.

Петар Кочић, филозоф, историчар, етнолог, новинар, писац, политичар, политички сужањ, неуморни борац за права српског и босанског народа, читав свој живот, школовање, студирање, рад у просвети, писање и активно политичко деловање у босанско-херцеговачком сабору ставио је у службу правде, истине и највиших моралних и политичких идеала.

Предмет овог рада је Давид Штрбац, главна личност Кочићевог дела *Јазавца њред судом* које по књижевној фактографији и мисаоној сублимацији политичких порука представља вишеслојну уметничку творевину у којој се појединачно, српски горштак, поиграва са судом, постајући од безазленог поданика опасан противник окупаторске власти.

Написано у току једне ноћи, у априлу 1903. године у Бечу као приповетка, дело описује српског сељака који наивно тражи од аустроугарског суда да осуди јазавца који му је појео њиву кукуруза. Прича је јавно читана међу омладином Српског академског друштва „Зора“ у Бечу, наилазећи на различита тумачења, да би убрзо под нејасним околностима била написана у форми драме. Прво јавно извођење *Јазавца њред судом* у Србији било је у Народном позоришту у Београду 26. новембра 1905. године. Од првог издања¹ до данас ово дело не престаје

¹ Према књизи Јована Н. Ивановића *Приређивање Кочића – обмане и њромашаји* види се да је ово најпознатије Кочићево дело засебно објављивано преко тридесет пута. Објављивано је и на страним језицима: словеначком, чешком, словачком, мађарском, румун-

да буде инспирација за бројна књижевна, лингвистичка и филолошка истраживања, али је недовољно истражена његова политиколошка димензија.

Да би се објаснила појава и личност Давида Штрпца треба разумети социјални и друштвени амбијент, односно контекст и дух времена, у коме је Кочић стварао своје дело чије поруке и поуке траже ново читање и ревалоризацију.

Вишеслојност лика Давида Штрпца

Сломом турског царства и окупацијом Босне и Херцеговине од стране аустроугарске империје после Берлинског конгреса 1878. године није се побољшао социјални положај српског народа, с обзиром на то да су задржани стари турски аграрни закони, а власт је све чинила да репресијом поништи српски национални идентитет, почев од школских програма па до кварења српског језика и његовог свођења на различите варијанте туђих језика.

Иво Андрић каже да је Кочић „између себе и окупатора-непријатеља поставио питање језика“ (Андрић 2011: 261), а Калајева управа је језик користила као део „општег систематског свођења једног народа на нижи степен егзистенције, подесан за доминацију и експлоатацију“ (Андрић 2011: 261).

Кључне положаје у Босни и Херцеговини заузимају су странци, а малобројна српска интелигенција била је више подељена него што је радила у интересу свога народа. Анексијом Босне и Херцеговине изгубљена је свака илузија да је могућ бољи живот за српски народ, а декретираним Уставом 1910. године сазван је Босански сабор који је био демократска фасада за странке које су

ском, бугарском, француском, руском, македонском (види: Јован Н. Ивановић, *Кочићева диглографија*, Нови Сад: Сајнос, 2012).

учествовале у његовом раду. Стање у Босни у времену окупације сликовито је описао Кочић у песми у прози *Тежак*, поредећи турску и аустроугарску власт: „У стари земан, за турскога суда и турске да кажемо, суданије, могло се некако живкарити и прометати. [...] Кажем ти, рођено моје, могло се лијепо живкарити и деверати, а откад заступи ова проклета и црна укупација, налет је било, све нас у црно зави. Бијели некакви људи у црној ођећи и црним шкрљацама размиљеше се као мрави по земљи нашој и отроваше нам и земљу и живот...“²

Говорећи о Кочићу, где су многи устукнули „пред величином његовог страсног служења својој заједници“ (Андрић 2011: 260), Иво Андрић ће за његове јунаке рећи да „нису само отпорни, поносни и својеглави“ (Андрић 2011: 259), већ да имају особито развијен дар за сатиру која „прелази у сарказам и негацију“ (Андрић 2011: 253), што је посебно изражено у лику Давида Штрпца, чије су речи биле бич за тиране.

Анализирајући Кочићев слободарски профил, Исидора Секулић каже да је он био „национални песник и национални политички борац. Он је трибун и врста гуслара. Био је бунтовник и робијаш. [...] Он је волео народно предање и своју земљу и с политичком памећу и с романтичким срцем“ (Секулић 2011: 255), што су све особине које красе Штрпца који је био аутопројекција свога творца. Био је „адвокатски мозак сељака босанскога“ (Секулић 2011: 255), доводећи суд у позицију да му он буде судија. Уводећи читаоца у судницу, Кочић описује неугледан физички изглед српског сељака, стављајући до знања да је он спреман на све подвале и марифетлуке, да зна заплакати као мало дете, залајати као пас, закукуркати као петао, да се претвара да је стидљив, а заправо је спреман да удари противника када се он најмање нада. Када се легитимише пред судом одједном он израста у

² Лист *Ошацибина*, 1907, број 1.

горостаса: „Ја се зовем, славни суде, Давид Штрбац, село Мелина, котар Бања Лука, окружље Бања Лука, а земља, мислим, главати господине, да ће бити Босна. Кућна ми је лумера 47“ (Кочић 1965: 118). Постаје редитељ док траје суђење јазавцу, уместо да буде сведок и учесник судског процеса, вешто користи језичко прерушавање и драмски играказ у коме напада, прикрива своје слабости да би, изненада, противника довео у безизлазан шкрипац. Долази до његове чудесне метаморфозе: „Он постаје Емил Зола који брани недужне, Сократ који се брани од лажи и неправде, Сизиф који се нада да његова борба има смисла, горди Крајишник који поставља питања на која зна одговоре, али се боји јавно да их саопшти знајући снагу противника“ (Ђоковић 2016: 45–46). Судница постаје гладијаторска арена, борба Давида против Голијата који из минута у минут добија нове поене, снагом народне мудрости и духовне супериорности. Тако се суђење јазавцу претвара у фарсу и суђење аустријској власти која се оптужује због различитих неправди према народу у Босни. Када му син умире у туђинској војсци, у Грацу, Штрбац из поноса одбија да узме симболичну накнаду за мртвог сина. Правда царску власт која му узима једну добру, дебелу краву, јер, ето, она му прави штету прескачући у туђе њиве. С радошћу, хришћански, понизно поклања пореском уреду и четири козе, уз образложење: „За турског суда мирне ко овчице, а кад заступи укопација, ошјетише и оне слободу, бог и' убио, па се не дају сносити!“ (Кочић 1965: 123). Све може да му се одузме, али не и његов национални идентитет: „Али ми је врло тешко, што ми газде кажу, да нијесам Срб. Ја нијесам Срб! Погледај ме, господине, добро ме сад погледај; мјерио сам се на два царска кантара, на турском кантару и на кантару овог вашег цара, па ни драм мање ни драм више од 25 ока! А кад се Срб у мени напири и надме, нема тог царског кантара на 'вом свијету који би ме могао измјерити!!!“ (Кочић 1965: 129).

Критичку оцену Штрбац износи о својим сународницима, богатим газдама које од царске власти захтевају да се српски језик другачије назива. Мудро примећује да уместо да газде траже од Земаљске владе да се смање порези и државни намети, оне се баве укидањем српског идентитета, ударајући на језик, највећу народну светињу. Бојећи се последица, он прозива богаташе који су своје синове послали да се школују у Бечу у Терезијанску школу коју је основала Марија Тереза, да би по завршетку школовања постали чиновници и служили аустроугарски режим, да би спроводили њихове одлуке и политику. Због ових ставова у драми *Јазавац њред судом* Петар Кочић је нападан од газдинских синова који су студирали у царском Бечу да буду аустријски чиновници, а не да буду просветитељи и васпитачи српског народа.

Давид Штрбац је био гласноговорник борбе националног ослобођења српског народа у Босни и Херцеговини за његово уједињење у једну државу. По речима Васе Чубриловића друштвени покрети који се јављају у Босни и Херцеговини почетком 19. века „имали су претежно аграрнореволуционарни карактер“ (Чубриловић 1982: 323), да би се временом трансформисали у тежњу српског народа под Аустроугарском да се ослободи и уједини са Србијом и Црном Гором или да се сарадњом Срба и Хрвата створи велика југословенска држава. Историјске околности и време ће показати да ће југословенска држава, настала после величанствене победе српског оружја у Првом и Другом светском рату, доживети суноврат и вратити српски народ на почетак трагања за решавањем свог аутентичног националног питања на почетку трећег миленијума. Српско биће је раздробљено, на отето Косово – као седиште српске духовности, на ентитет Републику Српску, као својеврсни протекторат од стране тзв. међународне заједнице, на разбраћену Црну Гору и етнички очишћену Хрватску без српског народа.

У промењеним друштвено-историјским околностима када се историја руга својим тумачима, поставља се питање у чему је актуелност симболике бунта и отпора у лику Давида Штрпца који није могао ни сањати да ће мали српски народ 1914. године остварити величанствену победу у Колубарској бици и бити један од твораца победе у Првом светском рату. Ту победу и уједињење подељеног српског народа није дочекао ни српски приповедач, који је умро 27. августа 1916. у Душевној болници у Београду у 39. години. Стварањем југословенске државе 1918. године српски народ је остварио слободу и уједињење и за Србе који су били део аустроугарске империје.

Оне империјалне циљеве које нису могли остварити творци турске, аустроугарске и немачке империје према српском народу постигли су њихови потомци ратом и разбијањем југословенске државе и распарчавањем српског народа на више делова.

Нове борбе за слободу и српски идентитет

Као симбол слободе и отпора српског народа Давид Штрбац је актуелан и данас у 21. веку, када су Босна и Херцеговина и ентитет Република Српска под туторством тзв. међународне заједнице и политичких комесара са „специјалним бонским овлашћењима“³ 22 године

³ „Бонска овлашћења“ се односе на заседање Савета за спровођење мира одржаног у Бону у децембру 1997. године. Бонска овлашћења су се углавном репресивно примењивала од високих представника ОУН на Републику Српску, њене функционере и грађане, како би се умањио демократски потенцијал ентитета у корист федералне власти. Улогу Бењамина Калаја имали су Карл Билт, Карлос Вестендорп, Волфганг Петрич, Педи Ешдаун, Кристијан Шварц-Шилин, Мирослав Лајчак и Валентин Инцко од 2009. године.

после потписивања Дејтонског споразума којим је прекинут крвави грађански рат у бившој социјалистичкој републици коју су звали „Југославија у малом“.

Ниједан народ у Европи, као српски у Босни и Херцеговини није уградио у свој национални идентитет свест о слободи и националном уједињењу, јер има утиснут жиг отоманске и аустроугарске империје, културу сећања на погром и геноцид у време постојања фашистичке творевине НДХ, чији се континуитет антисрпских вредности и данас наставља. С друге стране, српски народ у СФРЈ је перманентно национално ућуткиван, без могућности да афирмише своје политичке и културне интересе, да би током сецесије била негирана његова конститутивност и равноправност са другим народима, што је довело до отпора, етничког и грађанског рата.

Мото *Јазавца њред судом* је „Ко искрено и страшно љуби истину, Слободу и Отаџбину, слободан је и неустрашив као бог, а презрен и гладан као пас“. Када се Дон Кихот обраћа свом штитоноши Санчезу, он каже: „Слобода, Санчо, један је од најдрагоценијих дарова које су небеса дала људима; за слободу, исто као и за част, може и треба да се жртвује и живот; а као њена противност, ропство је највеће зло које може да снађе људе“ (Сервантес 1999: 404). Кочићево дело је настало три столећа после Сервантесовог, али је однос човека према слободи и правди остао непромењен, без обзира на то што су се категорије политичких идеала мењале и прилагођавале различитим друштвеним епохама.

Идеје имају религијску моћ, у њих се верује, без обзира на то што су противречне и нису увек одраз реалности и објективних потреба људи. Изгледало је да ће се са распадом совјетског социјализма и појавом глобализације и Новог светског поретка створити хармонично друштво у коме ће се остварити вековни људски идеали, али се то није догодило. У већини приручника и енцикло-

педија појам глобализације одређује се као процес у коме долази до „економске, али и културне и политичке интеграције савременог света“ (*Појмовник либералне демократије* 2008: 31), од Лондона, до села у Сахари и Сибиру. Према мишљењу Манфреда Стегера „глобализација се односи на мултимедијални скуп друштвених процеса који стварају, умножавају, проширују и појачавају међузависност и размјену широм свијета док истовремено код људи негују све већу свијест о све дубљим везама између локалног и удаљеног“ (Стегер 2005: 13), док други аутори међу којима се истичу Ноам Чомски и Наоми Клајн упозоравају на луциферско лице глобализације.

У савременом свету суоченом са бројним опасностима, природним, климатским, еколошким, агресорским и терористичким, поново се као алтернатива моћним државама са манипулаторским медијским и репресивним апаратима јавља улога слободног побуњеног човека и његово трагање за сопственим идентитетом. Савремени империјализам чини све да примора друге државе „да интересе доминантних земаља Новог светског поретка доживе и признају као сопствене“ (Симеуновић 2000: 19), што се сликовито може видети на примеру Србије која више од две деценије у империјалном загрљају преживљава транзициони кошмар и економско незнање.

У свету неравноправних и огромном јазу између богатих и сиромашних постоји видљиви и невидљиви групни и индивидуални отпор заснован на различитим религијским, националним и идеолошким разликама и интересима. Губе се стари и јављају нови појмови и политички инструменти у управљању државом, али је улога појединца и група у друштвеним променама, у борби за слободу, демократију, економску једнакост, од животне важности за свако друштво. Клод Леви-Строс је запазио да различите друштвене групе, кланови или родови својим наследницима обезбеђују „одређене наративне

верзије преношења митова и легенди“ (Леви-Строс 2009), без обзира на њихову истинитост. Ово мишљење полази од тога да се човек, посебно у условима егзистенцијалне угрожености, везује за своје религијске, језичке и националне корене. Осврћући се на лојалност широј политичкој заједници, др Мирјана Васовић наводи модел примордијализма, по коме се нација посматра као велика породица са „прадедовским везама, древном постојбином, завичајним језиком и културним обичајима“ (Васовић 2007: 110). Из таквог емоционалног односа према прошлости израстају одређена природна права и различити облици идентификације појединца са националном заједницом, што се екстремно манифестовало у процесу разградње социјалистичке Југославије и настанком више самосталних држава, минорних по свом економском и војном значају.

У отпору империјалној репресији Штрбац је, као књижевни лик применио ненасилни облик побуне, слично као Махатма Ганди (1869–1948) против британског колонијализма када је 1907. године објавио и познати есеј *Грађанска нејослушност*. Велики руски писац Лав Николајевич Толстој (1828–1910), лични пријатељ Гандијев, такође постаје заговорник ненасилног отпора руској царевини, до краја живота вапећи за слободом, као жедан човек у пустињи.

Штрбац је по схватању отпора био антипод у односу на касније Кочићево политичко деловање. Када 1907. године постаје посланик Српске народне странке у Босанском сабору, радикално је износио своје политичке ставове о националној угрожености српског народа који је 1910. године према попису аустроугарске власти био најбројнији у односу на муслимански и хрватски народ. У једном тренутку када је увидео да његов књижевни и политички рад не утиче на промену политике аустроугарске власти, Кочић у уводнику *Отаџбине* од 29. фебруара 1908. године објављује текст *Мирише баруји* у коме каже:

„На Балканском Полуострву ваздух стално мирише на барут... Аустро-Угарска је све то изазвала својим освајачким намјерама на Балкану... Мирише барут! Данашње покољење Српскога Народа дочекаће, да се судбоносни догађаји одиграју и оно учествује у њима. Лозинка је за ово вријеме: Брату брат – Шваби рат!“⁴

У промењеним историјским условима када је 1995. године Дејтонским споразумом настала Република Српска као ентитет у оквиру федерације Босне и Херцеговине, Давид Штрбац је у наслеђе својим потомцима оставио право на грађанску непослушност као фактор цивилне и грађанске политичке културе, како на унутрашњем, тако и на међународном плану. Ако је неписмени српски сељак почетком 20. века имао храбрости да се у књижевном делу, али и у реалности супротставља империји у одбрани националног идентитета, сигурно је да постоје интелектуалци који ће тај задатак наставити. Немачки филозоф и социолог Јирген Хабермас остаје доследан у оцени да грађанска непослушност представља „елемент једне зреле политичке културе“ (Хабермас 1989: 54) и она се као таква односи не само на групу, већ на самосвесне појединце који имају приступ информацијама недоступним осталим грађанима.

По својој суштини грађанска непослушност, насупрот конформистичкој и поданичкој оданости власти, на унутрашњем плану има и своју антиглобалистичку димезију. У разобличавању моћи мултинационалних компанија и империјализма учествују многи самосвесни интелектуалци (М. Мур, Џ. Асанж, Е. Сноуден и др.) који аргументовано и убедљиво доказују да су појединци и читави народи под контролом држава, полиције и безбедносних служби, коришћењем савремених видова надзора, од интернета, камера, до мобилних телефона. Тра-

⁴ Лист *Ошацибина*, 29. 2. 1908.

жећи путеве како да се ефикасно супротстави државама које примењују репресију међу којима се највише истиче САД, индијска књижевница Арундати Рој (1961), учесница антиглобалистичких протеста каже: „Наша стратегија не би требало да буде само у томе да се сукобљавамо са империјом, већ да јој постављамо опсаду. Да је лишавамо кисеоника. Да је брукамо. Извргавамо руглу. Да то чинимо нашом уметношћу, нашом музиком, литературом, упорношћу, нашом радошћу, нашом крајњом неумољивошћу...“ (Рој 2003: 16–17).

У прилозима за отпор неолибералној инвазији у делу *Сиџнална свейла* Пјер Бурдије (1930–2002) указује на лицемерство држава Запада које не поштују људска права и демократске тековине, критикујући интелектуалце који делују без моралног ауторитета и интелектуалне компетентности.

Редакцијски уводник објављен 16. новембра 1907. године у *Ошџаџбини* под насловом *Брину се* коментарисао је аустроугарску власт три деценије после окупације Босне и Херцеговине, а по својој актуелности као да је писан ових дана. Да се новине не би забраниле у пренесеном значењу коментарише се судбина Босне и Херцеговине: „Јест, за овај народ брину се наши управници, јер, ако нас пусте да сами собом управљамо, ето анархије у Босни, коју је тако тешком муком угушила окупациона власт... Вјерски антагонизам још увијек бучи у нашим душама; једни друге мрзимо канибалском страшћу и чим би нас окупациона власт оставила, ми би смо се сви међусобно – прождрили. Њихова је правда сила, наша је сила правда. И докле ће то трајати, да се о нама и без нас ријешавају наша најважнија питања“. Доводећи у питање начин управљања Босном, коментар се завршава оценом „да нас они ради наших несигурних живота неће оставити“, што је заправо био одговор на извештај Аустроугарске да би народи у Босни одмах заратили ако би се укинула окупациона власт.

Закључак

Изгледало је да ће главни лик *Јазавца њред судом* Давид Штрбац, настао у књижевном делу Петра Кочића пре више од једног столећа, бити заборављен и остати да се изучава у школским лектирама као сатирична једночинка коју ће ученици приказивати у својим школама, а студенти режије, због своје једноставности, бранити на завршним испитима. Чинило се да појмови и филозофске категорије као што су слобода, правда, једнакост, у условима нових епохалних културолошких парадигми губе свој смисао и да неће бити потребне никакве нове књижевне и политиколошке анализе и превредновање личности наивног српског сељака који тужи јазавца пред аустријским судом.

Али, на локалном и глобалном нивоу догодили су се тектонски друштвени потреси крајем 20. и почетком 21. века и уместо прогреса и сигурног пута у будућност, дошло је до грађанског рата у Југославији, поделе српског народа, до борби за језик, за своју територију и до превредновања старих појмова и вредности. Нови Бењамини Калаји управљају Босном намећући своје уредбе, законе и утичући на умањење демократских права и угрожавање идентитета српског народа. Више од две деценије туђе, међународне снаге налазе се у Босни и Херцеговини, ради наводног чувања мира и стабилности.

Захваљујући свом књижевном оцу, српском патриоти и приповедачу, Давид Штрбац, српски сељак поново је као митска личност изронио из прошлих времена у садашњост, постајући симбол слободе и отпора српског народа у очувању свога идентитета.

У Дејтонској Босни и Херцеговини насталој 1995. године када је међународно признат и ентитет Република Српска, поново се политичким средствима води борба за очување националног бића српског народа у

односу на различите домаће и међународне центре моћи. У одбрани од Новог светског поретка и глобализације, појединац ће поново имати креативну улогу, без обзира на то што ће та борба неретко бити узалудна.

Давид Штрбац се појавио из утопије у збиљу да би победио нашу успавану савест и указао на право, на ненасилну грађанску непослушност, ради очувања слободе, демократије и националног опстанка.

Литература

- Андрић, Иво. „Земља, људи и језик код Петра Кочића“. *Пећар Кочић*. Светозар Кољевић (прир.). Антологијска едиција десет векова српске књижевности. Нови Сад: Матица српска, 2011. 259–261.
- Бернс, Делајл С. *Полиитички идеали*. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду, 2010.
- Васовић, Мирјана. *У њредворју њолиитике*. Београд: Службени гласник, 2007.
- Група аутора. *Појмовник либералне демократије*. Београд: Службени гласник – ЦЛДС, 2008.
- Ђоковић, Милорад. *Трајика Пећра Кочића*. Лазаревац: Библиотека „Димитрије Туцовић“, 2016.
- Ивановић, Јован Н. *Приређивање Кочића – обмане и њромашаји*. Београд: Свет књиге, 2010.
- Ивановић, Јован Н. *Кочићева дидлиографија*. Нови Сад: Сајнос, 2012.
- Кочић, Петар. *Пријовейке и Јазавац њред судом*. Београд: Народна књига, 1965.
- Кочић, Петар. *Антолоијска едиција десет векова српске књижевности*. Светозар Кољевић (прир.). Нови Сад: Матица српска, 2011.
- Леви-Строс, Клод. *Мии и значење*. Београд: Службени гласник, 2009.
- Рој, Арундати. „Глобализација, лице и наличје. Суочавање с империјом“ (говор индијске књижевнице у јужнобразил-

- ском граду Порто Алегре), *НИН* – специјални додатак. (27. март 2003): 16–17.
- Секулић, Исидора. „Петар Кочић“. *Петар Кочић*, Светозар Кољевић (прир.). Антологијска едиција десет векова српске књижевности. Нови Сад: Матица српска, 2011. 253–257.
- Сервантес, Мигуел де. *Дон Кихот* (том II). Београд: Гутенбергова галаксија, 1999.
- Стегер, Манфред Б. *Глобализација*. Сарајево: Шахинпашић, 2005.
- Симеуновић, Драган. *Нови светски поредак и национална држава*. Београд: Ферко, 2000.
- Хабермас, Јирген. „Грађанска непослушност – тест за демократску правну државу“. *Гледишта*, бр. 10–12 (1989): 54.
- Чомски, Ноам. *Шта хоће Америка*. Београд: ИКП „Никола Пашић“, 1999.
- Чубриловић, Васо. *Историја јолићичке мисли у Србији XIX века*. Београд: Народна књига, 1982.

Milorad Đoković

ACTUALITY OF SYMBOLISM OF FREEDOM AND RESISTANCE IN THE CHARACTER OF DAVID ŠTRBAC

Summary

The author carried out reconstruction and actualization symbolism of freedom and resistance in the character David Štrbac, the main personality in the piece *Badger in the court*, rather small work of Petar Kočić, which again attracted the attention of critics and literary researchers. David Štrbac is no ordinary funnyman, Don Quixote and a comedian, but in terms of literary and philosophical synthesis of wisdom, resistance and freedom of the Serbian people who command the centuries-old tendency of foreigners to ever masters the Balkans. On the other hand, Kočić appears as a wise philosopher and politician who talks about the local rich people and their attitude towards poor people. Through

the character of Serbian peasants, Petar Kočić is not only the narrator and propagator of social and political unrest, but is much more Socrates indicating human un-freedom, self-confident seeker of justice and the right to revolt according to Habermas thesis on civil disobedience.

By making a comparison with the various forms of protest in the modern world, in the work of the modern methodological approach performs actualization of the right to revolt in the context of globalization and the New World Order, where they were again threatened by freedom, democracy and the right to national survival.

Key words: Petar Kočić, David Štrbac, Serbian identity, civil disobedience, resistance, globalisation, New World Order.